

หัวข้อวิทยานิพนธ์	แรงงานผู้หญิง : ผลกระทบของการจ้างงานต่อ สถานภาพของผู้หญิงและครอบครัว ศึกษากรณี หมู่บ้านบงป่าเอื้อง อำเภอสันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่
ชื่อนักศึกษา	นางสาวปาริชาติ เรืองวิเศษ
สาขาวิชา	มานุษยวิทยา
ภาควิชา	มานุษยวิทยา
ปีการศึกษา	2532

บทคัดย่อ

ปัจจุบันสังคมชนบทในประเทศไทยกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว จากสังคมเกษตรแบบยังชีพที่มีความสามารถในการพึ่งพาตนเองสูง มาเป็นสังคมกึ่งเกษตร-กึ่งอุตสาหกรรม ซึ่งนอกจากจะต้องปลูกข้าวเพื่อผู้บริโภคแล้วยังมีความจำเป็นต้องพึ่งพารายได้จากการรับจ้างในการดำเนินชีวิตประจำวัน เนื่องจากในปัจจุบันเงินตราได้กลายมาเป็นสื่อในการแลกเปลี่ยน ระดับของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ไม่เท่ากัน ขึ้นอยู่กับระยะห่างจากตัวเมือง ความสะดวกในการคมนาคม การถือครองที่ดิน และโอกาสในการจ้างงาน

โอกาสของการจ้างงานในตัวเมืองเชียงใหม่มีส่วนดึงดูดแรงงานจากภาคเกษตร จากบริเวณชนบทรอบ ๆ ตัวเมืองเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ในจำนวนนี้มีผู้หญิงซึ่งเคยมีบทบาทสำคัญต่อครอบครัวในด้านการเกษตร งานบ้าน และการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ออกมาทำงานรับจ้างนอกภาคเกษตรกันไม่น้อย

การวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาบ้านบงป่าเอื้อง ต.ปุดา อ.สันกำแพง จังหวัดเชียงใหม่โดย มุ่งที่จะศึกษาถึงสถานภาพของผู้หญิง และบทบาทของผู้หญิงที่

มีต่อครอบครัว และในแง่เศรษฐกิจ ว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยดูจากระบบในการผลิต ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานของผู้หญิง กับบทบาทของผู้หญิงในครอบครัว อาณาจในครอบครัว การถึงมือปุ๋ย และทัศนคติเกี่ยวกับความแตกต่างระหว่างผู้หญิง ชาย

ผลจากการศึกษาพบว่า ระบบการผลิตของหมู่บ้านได้เปลี่ยนแปลงไป ชาวบ้านต้องหันมาพึ่งรายได้จากการรับจ้างมากขึ้น ลักษณะการทำงานของผู้หญิงซึ่งแต่เดิมเคยสามารถควบคุมการใช้เวลาของตนและจัดเวลาการทำงานของตนสำหรับงานในบ้านและนอกบ้านให้สอดคล้องกันได้ ในการทำงานในไร่ นา เก็บเม็ยง และค้าขาย ในอดีตมาเป็นกรรมกรก่อสร้าง และคนงานในโรงงาน ซึ่งกลายมาเป็นเพียงส่วนหนึ่งของกำลังแรงงาน จึงไม่สามารถควบคุมกระบวนการผลิต และการใช้เวลาของตนได้ ส่วนอาณาจในครอบครัวพบว่าไม่เปลี่ยนแปลงไปมาก เพราะผู้หญิงยังดำรงบทบาททางเศรษฐกิจสูงอยู่ ในการนับถือมือปุ๋ยที่เคยมีอิทธิพลต่อการรวมกลุ่มของผู้หญิง และกฎเกณฑ์ทางด้านที่อยู่อาศัย พบว่าเสื่อมคลายลงไปมาก เนื่องจากผู้หญิงต้องออกไปทำงานนอกหมู่บ้าน และไม่มีเวลาให้เช่นในอดีต ทางด้านทัศนคติที่มีต่อความแตกต่างทางเพศ ที่เน้นว่าความรับผิดชอบของผู้หญิงคืองานบ้าน และของผู้ชายคืองานนอกบ้านนั้น พบว่ายังมีอิทธิพลอยู่มาก แม้ว่าในปัจจุบันผู้หญิงจะมีส่วนในการออกหากินนอกหมู่บ้านกันมาก ทำให้ภาระหน้าที่ของงานบ้านไม่ได้รับการช่วยเหลือแบ่งเบาจากผู้ชายเพราะมองว่าเป็นงานของผู้หญิง

กล่าวโดยสรุปก็คือ การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจในหมู่บ้านบ่งบ่าเอื้องนั้น ถึงแม้จะไม่ได้ทำให้สถานภาพของผู้หญิงต่ำลง แต่ก็ไม่ได้ทำให้สถานภาพของผู้หญิงสูงขึ้น สิ่งที่เปลี่ยนแปลงไปก็คือการทำงานของผู้หญิงหนักขึ้นเป็น 2 เท่า

การปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้หญิงหลังการออกทำงานรับจ้าง เป็นไปอย่างค่อยเป็นค่อยไป เนื่องจากโครงสร้าง ความสัมพันธ์ของครอบครัว และทัศนคติบางประการที่มีอยู่ในสังคม เอื้ออำนวยให้ผู้หญิงมีบทบาทสูงมาตั้งแต่ในอดีต

Thesis Title Female Labour : the Effects of Wage
Labour Market on the Status of Women
and the Family. A Case Study of
Pong Pa Uang Village, San Kamphaeng
District, Chang Mai Province.

Name Ms. Parichart Ruengvisesh

Concentration Anthropology

Department Anthropology

Academic Year 1989

Abstract /

The rural communities of Thailand are rapidly changing from a self-sufficient agricultural society to one that is based partly on agriculture and partly on the wage-labour Market. This latter social structure relies not only on farmed produce for their survival but also on the income they derive by working as labourers, because cash has now become the primary medium of exchange. The degrees and rates of economic change that has occurred vary from village to village depending on the ownership of land within the village, the distance and the conveniences in commuting between the village and the city, and also on the availability of jobs.

Chiang Mai city's current development provides ample opportunities for wage work which attracts many rural inhabitants from neighbouring villages. Among these labourers are a large number of women who formerly played a major role in the family regarding agriculture, domestic work and also the raising of children.

This study, conducted in Pong Pa Uang Village, San Kampang District, Chiang Mai, aims to investigate whether this traditional role of women has changed due to the shift in society from a self-supportive system to a semi-dependent one. This research will focus on the following points as the indications for women's status and their roles within the family:

- The organisation of productive system within the family,
- The relationship between women's work and their duties in the family,
- Women's and men's authority within the family,
- Beliefs concerning ancestor worship,
- The attitudes towards sexual differentiation between women and men.

The results of this research indicate that the means of livelihood in the village have changed in that the villager's households are now quite dependent on the

income their members derive from outside work and are no longer self-sufficient unit. This has a grave consequences on the women's work schedule. In the past women could organise the time for their productive work (rice farming and trading) and their reproductive duties (domestic work and child-rearing) as they saw fit. Now as women have to take on wage work, their work time is controlled by the employers who have no regards for the women's domestic duties. Women could no longer organise their outside work to fit with their domestic duties and the result is that the women's workload has been doubled. The authority of women within the family which was relatively equal to men has not change greatly since they still play an important role in contributing to the family's well-being.

From this study, it is found that the importance of the cult of ascestor worship which was the former source of women solidarity has deteriorated considerably because women no longer have time to participate in the ritual and because of the general trend towards the disbelief in supernatural beings.

However, the attitudes towards sexual differentiation which formerly emphasis women's role in the home has not yet change. Eventhough women's work for income are outside of the home as much as men, they have

not received help regarding their domestic duties and still solely maintain the burden of responsibility in household work, because this role has been associated with the female sex.

In summary, eventhough the economic change which has occured in the village has not bring the decline in the overall of women's status, it has not bring much improvement either. The change which has apparently occured is the double work burden that the women have to bare within this rapidly changing society.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์จากบุคคลหลายฝ่าย ผู้วิจัยขอแสดงความขอบคุณเป็นอย่างยิ่งต่อคณาจารย์ภาควิชามนุษยวิทยาทุกท่านที่ได้ถ่ายทอดวิชาความรู้ทางด้านมนุษยวิทยาแก่ผู้วิจัย โดยเฉพาะผู้ช่วยศาสตราจารย์ปราณี วงษ์เทศ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำแนะนำดำเนินการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้

นอกจากนี้ ขอขอบคุณ มารดาของผู้วิจัยที่กรุณาให้ทุนและกำลังใจเป็นอย่างมากในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ คุณสมบอง ไชยดีศรีประพันธ์ ที่ให้ความช่วยเหลือเป็นอย่างมากในการเก็บข้อมูล คุณชลธิชา ศาลิคุปต์ คุณโจฮันนา กุस्ताฟสัน คุณหทัยทิพย์ เทวกุล ที่ช่วยเหลือในการจัดทำรูปเล่ม คุณชุลีพร วิมุกตานนท์ คุณแสงอรุณ กนกพงศ์ชัย และนักศึกษาปริญญาโท ภาควิชามนุษยวิทยาทุกท่านที่ได้ให้คำปรึกษา และเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา